

Norsk institutt for naturforskning

Årsmelding 2017

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger

Samarbeid og miljø- løsninger er like aktuelt

Foto: Arnstein Staverfløkk

2017 er historie, og et jubileumsår står for døren. I 2018 er det 30 år siden naturforskningen ble skilt fra staten og stiftelsen NINA ble opprettet. Visjonen vår har vært «Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger», og visjonen vår er fortsatt like aktuell.

Vi har mye kunnskap om naturen, og vi har tidsserier som viser utviklingen av arter og bestander over mange år. Dette gir oss et genuint utgangspunkt når vi nå i enda sterkere grad enn før blir utfordret på at helhetlig tilnærming er nødvendig for en økosystembasert forvaltning. Økologisk tilstand, naturindeks og miljøkvalitetsnormer er innovasjoner som preget 2017 og som er like aktuelle for det året vi er inne i.

Nylig lanserte det internasjonale Naturpanelet (IPBES) en omfattende rapport om det globale naturmangfoldet. I tre år har 550 forskere studert 10 000 vitenskapelige rapporter. Konklusjonen er nedslående. Vi mennesker er i ferd med å utrydde store deler av livet på jorda. I følge rapporten fører globalisering, avskoging og jordbruk til tap av naturmangfold som nå truer både økonomi, matsikkerhet og livskvalitet for oss mennesker. Men det er heldigvis ikke for sent å snu, men det koster og det fordrer at vi gjør kloke valg. Kunnskap om natur, menneskenes forhold til naturen, vilje til handling og riktig verktøykasse vil bli avgjørende.

I 2015 vedtok FN Agenda 2030 med til sammen 17 mål. FNs bærekraftsmål ligger til grunn for Klima- og miljødepartementets kunnskapsstrategi og for Forskningsrådets bærekraftsstrategi. Disse strategiene gir direkte føringer for kunnskapsproduksjonen og for innretning og utviklingen av vårt arbeid. Rett kompetanse og organisering i egen organisasjon, helhetlig tenkning og riktig partnerskap nasjonalt og internasjonalt er stikkord for den planen NINA har lagt.

Noen kjente arter er stadig aktuelle og krever ny kunnskap, innsikt og metoder. Reaksjonene på TV-serien «Den fantastiske villaksen» som ble sendt på NRK høsten 2017 viste tydelig den entusiasmen nordmenn har til villaksen. NINAs forskere har sørget for sentrale bidrag til kunnskapsgrunnlaget for regjeringens nye trafikklyssystem for vekst i oppdrettsnæringen. Nye metoder som Miljø-DNA teknologi kan gjøre overvåkingen av lakselus bedre. Miljø-DNA er også en kostnadseffektiv metode som kan brukes til å kartlegge spredning av fremmede arter både til vanns og til lands.

Ledergruppen i NINA. Første rekke fra venstre: Bjørg Bruset (kommunikasjonssjef), Signe Nybø (forskningsjef terrestrisk), Norunn S. Myklebust (administrerende direktør), Cathrine Henaug (forskningsjef Tromsø), Ingeborg Palm Helland (forskningsjef akvatisk). Andre rekke: Morten Kjørstad (forskningsjef terrestrisk), Roald Vang (seksjonsleder Miljødata), Kjetil Hindar (forskningsjef akvatisk), Stein Erik Aagaard (økonomisjef), Tor F. Næsje (forskningsjef akvatisk), Kristin Thorsrud Teien (forskningsjef Oslo), Per Arild Aarrestad (forskningsjef Bergen), Svein-Håkon Lorentsen (forskningsjef terrestrisk), Ingebrigt Uglem (forskningsjef akvatisk) og Jonas Kindberg (seksjonsleder Rovdata). Jon Museth (forskningsjef Lillehammer) og Øystein Aas (forskningsleder NINA Samfunn) er ikke med på bilde.
Foto: Juliet Landrø, NINA.

Norge har et særlig ansvar for villrein. I 2016 ble den smittsomme sykdommen Chronic Wasting Disease (CWD) eller skrantesyke påvist hos en rein i Nordfjella. Myndighetene vedtok utskyting av Nordfjellabestanden med mål om utrydding av sykdommen. De faglig krevende vurderingene forut for vedtak og gjennomføring var mulig takket være et godt samarbeid mellom Miljødirektoratet, Mattilsynet, Veterinærinstituttet, regional og lokal forvaltning og NINA. Overvåkingen av skrantesyke er videreført med utstrakt prøvetaking av både villrein, hjort og elg. Funnet av CWD har også vært en vekker med tanke på forekomst og spredning av sykdommer, og hvilke konsekvenser det kan ha på natur og samfunn. Her trengs det mere kunnskap, og NINA vil bidra med sin brede kompetanse for å sikre økt kunnskap om forebygging, effekter og tiltak.

Forskningscenteret CEDREN, som blant annet resulterte i metoden miljødesign for laks i regulerte vassdrag, ble avslutta i 2017. Vi viderefører det gode samarbeidet med NTNU og SINTEF gjennom det nye senteret HydroCen som hadde sitt første hele driftsår i fjor. Forventningene er at HydroCen skal

levere kunnskap og innovative løsninger, og bidra til å øke verdiskapningen i en samlet norsk vannkraftsektor. På midtsiden viser vi bredden av NINAs kompetanse på fornybar energi. Vi leverer miljøløsninger for vannkraft, men også kunnskap til bruk ved utbygging av vindkraft og ledningsnett.

For 30 år siden var NINA 73 ansatte, i dag er vi 255. NINA er 30 år i 2018, jubileet skal vi markere under den årlige samlingen for alle ansatte i november.

Kunnskap om natur og samspillet natur – samfunn, er stadig like relevant. Samarbeid og miljøløsninger går heldigvis aldri av moten.

Jeg vil takke styret og alle ansatte for samarbeid og innsats i 2017.

Norunn Sæther Myklebust,
Adm. direktør

Norsk institutt for naturforskning (NINA)

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger

NINA skal være anerkjent nasjonalt og internasjonalt for samfunnsnyttig naturforskning. Våre prioriterte mål for perioden 2016-2020 er:

- NINAs arbeid skal ha høy vitenskapelig kvalitet og integritet
- NINA skal levere kunnskap til bruk i politikk, forvaltning og verdiskaping
- NINA skal aktivt formidle forskningsresultater til brukere og publikum
- NINA skal være en attraktiv og effektiv kunnskapsbedrift

NINAs motto er:

“Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger”.

Norsk institutt for naturforskning, NINA, er en uavhengig stiftelse som forsker på natur og samspillet natur-samfunn. NINA ble etablert i 1988. Hovedkontoret er i Trondheim, med avdelingskontorer i Tromsø, Lillehammer, Bergen og Oslo. I tillegg driver NINA Sæterfjellet avlsstasjon for fjellrev på Oppdal, og forskningsstasjonen for vill laksefisk på lms i Rogaland.

NINAs virksomhet omfatter både forskning og utredning, miljøovervåking, rådgivning og evaluering.

NINA har stor bredde i kompetanse og erfaring med både naturvitere og samfunnsvitere i staben. Vi har kunnskap om artene, naturtypene, samfunnets bruk av naturen og sammenhenger med de store drivkreftene i naturen.

Sentrale arbeidsområder er

- Økosystem/biodiversitet
- Bærekraftig høsting av vilt- og fiskebestander
- Overvåking og analyser av endringer i naturen
- Naturens varer og tjenester (økosystemtjenester)
- Effekter og tilpasninger til klimaendringer

- Konsekvensutredninger av ulike typer naturinngrep
- Naturrestaurering
- Arealbruk og landskapsanalyser
- Kartlegging og overvåking av naturmangfold
- Analyser av ulike typer naturressuriskonflikter
- Naturbruk og friluftsliv

Aktiv dialog og kommunikasjon er en forutsetning for arbeidet i NINA.

NINA deltar i forskningssamarbeidene CIENS (Forskningssenter for miljø og samfunn), Framsenteret (Nordområdesenter for klima- og miljøforskning), HydroCen (Norwegian Research Centre for Hydro-power) og CeBES (Centre for Biodiversity and Ecosystem Services).

NINA er en del av Miljøalliansen som er et strategisk samarbeid mellom miljøforskningsinstituttene i Norge.

NINA har prosjektsamarbeid med forskningsinstitusjoner i mer enn 30 land i Europa, Afrika, Asia og Amerika.

NINA er også medlem av ALTER-Net (A Long-Term Biodiversity, Ecosystem and Awareness Research Network).

Miljø-DNA og MS EDNA

Innsamling av vannprøver og analysering av miljø-DNA er en alternativ metode for overvåking av økosystemer der innsamling av prøver ikke er avhengig av langvarig innsats i felt.

Den fjernstyrte båten MS EDNA – et nytt verktøy for overvåking av naturmangfold i akvatiske miljøer. MS EDNA er utviklet for å kunne ta representative miljø-DNA prøver fra innsjøer på en rask og enkel måte. Ved å pumpe vann gjennom et DNA-filter montert på båten kan man enkelt dekke store områder av en innsjø uten å måtte bevege seg fra sted til sted langs land, som ofte kan være vanskelig tilgjengelig. Vi kan enkelt velge om vi vil ta spesifikke prøver fra enkeltområder i en innsjø eller en gjennomsnittsprøve fra innsjøen. Ulike genetiske analyser i etterkant kan avsløre både artsmangfold og relative mengder av hver art.

Foto: Frode Fossøy, NINA.

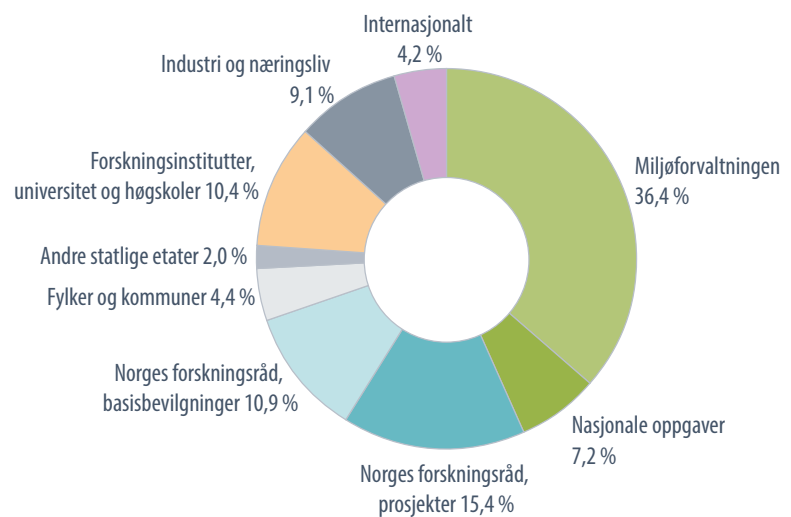
NINAs nøkkeltall 2017

Publisering	2017	2016
Vitenskapelig publisering	270	251
Egen rapportserie	110	91
Eksterne foredrag	522	529
Oppslag i media	2949	2367
Nyhets saker på nina.no	97	92
Unike besøkende på nina.no	160 028	124 920

Antall ansatte	2017	2016
Totalt	255	242
- kvinner	34,9 %	33,9 %
- kvinner i vitenskapelig stilling	28,8 %	28 %
- kvinnelige stipendiater	57,1 %	33,3 %

Antall årsverk	2017	2016
Totalt	245	228,7
- vitenskapelig personale	164	153,0

NINAs omsetning 2017

Sum driftsinntekter: 382 mill kroner

Stiftelsen NINA

Årsberetning for 2017

Norsk institutt for naturforskning, NINA, er en uavhengig stiftelse som forsker på natur og samspillet natur – samfunn. NINA ble etablert i 1988. Hovedkontoret er i Trondheim, med avdelingskontorer i Tromsø, Lillehammer, Bergen og Oslo. I tillegg driver NINA Sæterfjellet avlstsasjon for fjellrev på Oppdal og forskningsstasjonen for vill laksefisk på Ims i Rogaland. NINA er organisert med seks forskningsavdelinger og en administrasjonsavdeling.

NINAs aktivitet

NINA skal være anerkjent nasjonalt og internasjonalt for samfunnsnyttig naturforskning. NINAs arbeid skal ha høy vitenskapelig kvalitet og integritet, og vi skal levere kunnskap til bruk i politikk, forvaltning og verdiskapning.

NINAs virksomhet omfatter både forskning og utredning, miljøovervåking, rådgivning og evaluering.

NINA har stor bredde i kompetanse og god erfaring med å ha både naturvitere og samfunnsvitere i staben. Vi driver tverrfaglig forskning, og vi har kunnskap om artene, naturtypene, samfunnets bruk av naturen og sammenhengene med de store drivkreftene i naturen.

NINA skal være en attraktiv og effektiv kunnskapsbedrift. Tematisk kan aktiviteten deles inn i kunnskapsgrunnlag for miljøforvaltningen, miljødesign og fornybar energi, havbruk og miljø, naturrestaurering, arealbruk og barrierer, utmarksbeite og rovvilt, friluftsliv, verdisetting av natur, klimaendringer, trua arter og fremmede arter, konsekvensutredninger og dialogprosesser. Instituttet drifter flere nasjonale overvåkingsprogrammer på oppdrag for miljøforvaltningen.

NINA er til stede i de største universitetsbyene i Norge. Dette bidrar til godt forskningssamarbeid med universitetene, og det styrker muligheten for god rekruttering av forskere. Regional tilstedeværelse styrker også mulighetene til forskningsoppdrag i regionale markeder.

NINA deltar i forskningssamarbeidene CIENS (Forskningssenter for miljø og samfunn), Framsenteret (Nordområdesenter for klima- og miljøforskning) og HydroCen (Norwegian Research Centre for Hydropower).

NINA har prosjektsamarbeid med forskningsinstitusjoner i mer enn 30 land i Europa, Afrika, Asia og Amerika. NINA er medlem av ALTER-Net (A Long-Term Biodiversity, Ecosystem and Awareness Research Network).

Aktiv dialog og formidling er en forutsetning for arbeidet i NINA.

Vårt motto er "Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger".

Sentrale aktiviteter i 2017

2017 var et år med stor aktivitet i hele bredden av NINAs fagområder. Antall medarbeidere økte med 13 personer fra 242 til 255.

NINA bidro med faglige innspill til kunnskapsgrunnlaget for regjeringens nye trafikklyssystem for regulering av vekst i oppdrettsnæringen. Forskere fra NINA deltok i ekspertgrupper og i styringsgruppa som gav råd til Nærings- og fiskeridepartementet. Trafikklysene ble tatt i bruk for første gang høsten 2017, neste revisjon er i 2019.

I en artikkel i Nature Ecology & Evolution viste NINA-forskere at genetisk påvirkning fra rømt oppdrettslaks endrer viktige egenskaper hos villaksen. Dette er aldri før blitt målt i naturlige bestander. Villaks med høy genetisk påvirkning fra oppdrettslaks har en annen alder og størrelse når den blir kjønnsmoden. Arbeidet ble utført i samarbeid med andre forskere fra Norge og Finland.

NINA ledet arbeidet med å utvikle en miljøkvalitetsnorm for villrein som har som mål å sikre at villrein tas vare på, og at Norge med det overholder nasjonale

målsettinger og internasjonale forpliktelser. Miljøkvalitetsnormen gir status for tilstanden til reinen, tilgangen på vinterbeiter og hvordan den påvirkes av menneskelige inngrep i landets 23 villreinområder.

NINA ledet også arbeidet med å foreslå et fagsystem for økologisk tilstand. Det nye verktøyet for å måle økologisk tilstand vil gi myndighetene bedre grunnlag for å kunne gjøre avveininger mellom ulike hensyn og samfunns mål. Regjeringen tar sikte på at en forvaltning basert på definerte mål for økologisk tilstand er på plass innen 2020.

Miljø-DNA er tatt i bruk som analyseverktøy på svært mange av våre fagområder. Forekomst av ulike arter både i vann og jord avdekkes ved hjelp av Miljø-DNA. NINA utvikler innovative metoder for effektiv prøveinnsamling og analyse. Miljø-DNA en kostnadseffektiv metode ved kartlegging og spredning av blant annet fremmede fiskearter og insekter.

NINA hadde åtte strategiske institutt-satsinger (SIS) i 2017. Tema for disse var interaksjon mellom havbruk og vill

laksefisk, naturgoder i skog, restaurering av natur, klimaeffekter og klimatilpasninger, integrering av økologisk kunnskap i grønn infrastruktur, utvikling og implementering av nye genetiske metoder i forskningen samt verdisetting av biodiversitet og økosystemtjenester i byer og tettsteder.

Arbeidet med å etablere et kvalitetsstyringssystem har gått over flere år. Første besøk fra eksterne revisor, KIWA teknologisk institutt, var i desember 2016. Neste og siste eksterne revisjon før sertifisering ble gjennomført i mai 2017. 30. juni 2017 ble NINA sertifisert etter NS-EN ISO 9001(2015).

NINAs skriftlige produksjon var omfattende også i 2017. Vi opprettholder det høye nivået på vitenskapelig publisering blant våre forskere. Høyt kompetente medarbeidere, prioritering av tid og hensiktsmessige incentiver bidrar til dette.

I 2017 hadde NINA 270 vitenskapelige publikasjoner i tidsskrifter og bøker med refereebehandling (251 i 2016). I NINA sine egne rapportserier ble det utgitt 110 rapporter (91 i 2016).

Formidling og kommunikasjon

NINA har som prioritert mål å aktivt formidle forskningsresultater til brukere og publikum. Slik kan NINA være en aktiv og synlig deltaker i samfunnsdebatten. NINAs medarbeidere har bidratt med 522 eksterne foredrag i 2017 (529 i 2016).

Vi har mange saker i media. Forskningsprosjektene våre har stor interesse, både som nyheter og med reportasjer i naturprogrammer på TV og radio. Vi har i løpet av året loggført 97 nyhetssaker på eget nettsted (92 i 2016) og 2949 oppslag i media (2367 i 2016).

Nettsiden www.nina.no er sentral i all kommunikasjon og formidling fra NINA, og hadde i løpet av 2017 160 028 besøkende (økning på 27.5 % fra 2016). NINA bruker sosiale medier som Facebook, Twitter og Instagram aktivt i kommunikasjonsarbeidet. En av NINAs forskere brukte Facebook aktivt i forbindelse med kartlegging av pukkellaks i norske vassdrag. Det resulterte i hele 453 artikler om pukkellaks i ordinære medier. NINA bruker i stadig større grad film/video i forskningsformidlingen.

Lokaler, helse, miljø og sikkerhet

Det er innrapportert tre arbeidsuhell med personskaide i løpet av 2017. Det er ikke kommet meldinger fra verneombudene om brudd på sikkerhetsrutiner eller andre hendelser vedrørende helse, miljø og sikkerhet.

Det gjennomsnittlige sykefraværet var på 3,8 % (3,6 % i 2016).

Papir og papp samles inn og tas hånd om med henblikk på resirkulering. Det legges vekt på at firmaet bruker miljøvennlige kontor- og renholdsprodukter. Farlig avfall behandles i tråd med offentlige retningslinjer. Vi er ikke kjent med at stiftelsens virksomhet fører til forurensning av det ytre miljø.

Personale, organisasjon og likestilling

NINA skal være en attraktiv og effektiv kunnskapsbedrift, kjennetegnet av et godt arbeidsmiljø, og en organisering og arbeidsform som er smidig, effektiv og miljøvennlig.

En arbeidsmiljøundersøkelse som ble gjennomført høsten 2017 viste gjennomgående gode tall på samtlige områder. 84 % av de ansatte svarte på undersøkelsen. Alle enheter har gjennomgått resultatene, og handlingsplaner med tiltak blir utarbeidet ved behov.

Det ble i 2017 utført 245,0 årsverk (228,7 i 2016). Antall ansatte pr. 31.12.17 var 255 (242 i 2016). Kvinneandelen i instituttet var ved utgangen av året på 34,9 % (33,9 % i 2016). Det er et mål å øke andelen kvinner i vitenskapelige stillinger. Andelen kvinner i vitenskapelige stillinger er nå på 28,8 % (28,0 % i 2016).

I ledelsen var det seks kvinner og ni menn. Styret har bestått av fire kvinner og tre menn. Andelen kvinner opptatt i doktorgradsprogram er 57,1 % (33,3 % i 2016).

Pr. 31.12.17 var det 50 ansatte av utenlandsk opprinnelse fra 23 ulike nasjonaliteter. Dette tilsvarte 19,6 % av alle ansatte.

NINA følger diskrimineringsloven for likestilling, etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. NINA har utarbeidet en egen handlingsplan for likestilling, tilrettelegger for norskopplæring og er det øvrige innholdet bevisst.

*Styret i NINA (fra venstre): Hilde Bjørkhaug, Margrethe K. Tingstad, Alf Jostein Skjærvik, Line Elisabeth Sundt-Hansen, Frank Hanssen, Kari Øvrelid, Lasse Heimdal, Norunn S. Myklebust, Tycho Anker-Nilssen og Per Skorge.
Foto: Arnstein Staverløkk, NINA.*

Økonomi

Stiftelsen oppnådde et overskudd etter skatt på 10 667 kkr. Overskuddet var fordelt med et driftsoverskudd på 10 667 kkr og netto finansinntekter på 381 kkr. Årets skattekostnad ved utleie av lokaler utgjorde 381 kkr. Til sammenligning hadde fjoråret et samlet overskudd etter skatt på 6 502 kkr, fordelt med et driftsoverskudd på 7 003 kkr og netto finanskostnader på 145 kkr. Skattekostnaden var på 356 kkr.

Brutto omsetning var på 381 993 kkr, en økning på 5,7 prosent fra fjoråret. Av NINAs totale prosjektportefølje utgjør

Miljødirektoratet og Norges forskningsråd ca to tredjedeler.

Netto omsetning (verdiskapningen), inkludert husleieinntekter på 3 047 kkr, var 269 700 kkr, en økning på 7,5 prosent fra fjoråret.

Stiftelsens eiendeler var bokført til en samlet verdi av 468 164 kkr.

Egenkapitalen, 168 691 kkr, utgjorde 36,0 % av totalkapitalen og 44,2 % av brutto omsetning. Det er tatt opp pantelån i bank på 30 000 kkr til finansiering av nybygget på Gløshaugen. Stiftelsen

har god likviditet. Økonomien vurderes totalt sett som meget god, og utfordringen fremover er å opprettholde stabil lønnsomhet i driften.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og det bekreftes at forutsetningene er til stede. Det bekreftes også at det ikke har inntrådt hendelser etter balansedato som påvirker regnskapet per 31. desember 2017.

Årets overskudd disponeres slik:
Overføres til annen egenkapital 10 667 kkr
Sum overført overskudd 10 667 kkr

Risiko og utfordringer

Den viktigste utfordringen er å videreutvikle kompetansen i NINA i tråd med de behov samfunnet og våre oppdragsgivere har. Dyktige medarbeidere, riktig vekst i bemanning, kontinuerlig kompetanseutvikling og god publisering vil bidra til dette. Godt arbeidsmiljø preget av samarbeid er en forutsetning.

NINA ser også muligheter for å øke porteføljen på nye områder både i offentlig og privat sektor. God innsikt i kunnskapsbehovet hos viktige oppdragsgivere er avgjørende.

Vi erfarer at gode miljøløsninger ofte krever tverrfaglig forskningssamarbeid

på tvers av sektorer. Ulik organisering og finansiering i instituttsektoren kan vanskeliggjøre slikt tverrsektorielt forskningssamarbeid. NINA vil gjennom sin deltagelse i Miljøalliansen, Forskningsinstituttene Fellesarena (FFA) og Abelia arbeide for like rammebetingelser og konkurransevilkår for forskningsinstituttene uavhengig av sektortilhørighet og selskapsform.

NINA jobber ut ifra så lav som mulig risiko på lånerenter og valuta. For tiden er det flytende renter på pantelånet på 30 mill kroner, og det vurderes løpende om man skal gå over til fastrente og / eller nedbetale hele eller deler av lånet. Innkjøp av varer og tjenester fra

utlandet er relativt beskjedent, og for det meste gjelder disse i Euro. Disse balanseres gjennom Euro- beholdningen som kommer fra EU- prosjektene. Med bakgrunn i typen kunder som NINA har er risikoen for tap på kundefordringer liten. Likviditetsrisikoen er også vurdert som lav da det ikke foreligger planer for større investeringer i nærmeste framtid

Styret og ledelsen i NINA vil takke de ansatte for den gode innsatsen i året som gikk.

Trondheim 4.mai 2018, i styret for Stiftelsen NINA:

Kari Øvreid
Styreleder

Hilde Bjørkhaug
Nestleder

Alf Jostein Skjærvik

Lasse Heimdal

Per Skorge

K. Margrethe Kvam Tingstad

Line Elisabeth Sundt-Hansen

Norunn S. Myklebust
Adm dir

NINA Fornybar

Helt siden NINA ble opprettet for 30 år siden har forskning på fornybar energi vært en av våre kjerneaktiviteter. Tradisjonelt har forskningen handlet mye om fisk og fugl, men de siste åra har forskningen fått breiere fokus og vi forventer nå økt oppmerksomhet på økosystem, bærekraft og en bredere forståelse av økologiske effekter gjennom hele livssyklusen. NINA jobber derfor aktivt for å øke samarbeidet mellom faggrupper innen fornybar energi, og vi har god erfaring med å delta i tverrfaglige FME-sentre, som CEDREN og HydroCen. Verden står overfor en nødvendig overgang til fornybar energi, og NINA vil bidra til at den utviklinga skjer på lag med naturen.

Foto: Arnstein Staverlökk

Roel May

Forsker på effekter på naturen av vindkraft og kraftledninger. Dette inkluderer forskning for å forstå hvordan fugler er påvirket av vindkraft, og hvordan disse påvirkningene kan avbøtes ved å teste ut ulike tiltak, livssyklusanalyse av effekter av vindkraft og vannkraft

på biodiversitet, og studier av effekter av kraftledninger på fugler og hjortevilt. Kunnskapen blir aktivt formidlet innenfor International Energy Agency – Wind.

Hva er det med din forskning som er viktig for NINAs fornybar-satsning? I Norge er det spesielt viktig å fremme kunnskap om mulige påvirkninger av fornybar energi på naturmiljøet, samt mulige løsninger og verktøy som kan løse framtid utfordringer ved en økende utbygging av fornybar energi.

Hva kan forskningen føre til? At NINA er internasjonalt anerkjent innen fagfeltet vindkraft og vilt basert på vår forskning. Likeså at vår forskning fører til mer miljøvennlig produksjon av fornybar energi i Norge.

Foto: Arnstein Staverlökk

Berit Köhler

Forsker på folks holdninger, interesser og preferanser til natur og beslutningsprosesser. Vi forsker på flerbruksinteresser rundt regulerte vassdrag og videreutvikling av miljødesign. I CEDRENs «SusWater» undersøker vi hvordan interessene kan avveies på best mulig måte. Flerbruksinteresser

inkluderer her alt fra fisk og biologisk mangfold til friluftsliv og rekreasjon. Hvordan kan vi forbedre metodene som støtter beslutninger og prosess som for eksempel offentlig medvirkning?

I HydroCen undersøker vi hvordan vi kan videreutvikle det eksisterende miljødesignkonseptet for laks til å også gjelde for friluftsliv og landskapsopplevelse. Vi ser på erfaringer og bestepraktisecaser fra andre Europeiske land som vi kan implementere i Norge

Hva er det med din forskning som er viktig for NINAs fornybar-satsning? Den kan framheve at produksjon av fornybar energi skjer i en større sammenheng der også andre miljø- og samfunnsinteresser er viktige.

Hva kan forskningen føre til? Bedre verktøy for å kunne ta hensyn til flerbruksinteresser i regulerte vassdrag og dermed få høyere samfunnsaksept for beslutninger.

Dagmar Hagen

Forsker på restaureringsøkologi. Vi studerer om det er mulig å reparere ødelagt natur eller naturområder, og hvilke metoder og løsninger som kan brukes. Dette handler både om å reparere gamle naturinngrep, men også om å begrense og forebygge ødeleggelse av natur ved nye utbyggingsprosjekter.

Hva er det med din forskning som er viktig for NINAs fornybar-satsning? Utbygging av vannkraft og vindkraft medfører store naturinngrep. Den forskningen jeg driver med ser på hvordan utbyggingsprosjekter kan forbedres slik at mindre natur går tapt. Vi ser på hvordan restaureringstanken skal følge prosjektene fra planlegging og gjennom hele utbyggingen. Tre ting er viktig: Hvordan begrense størrelse på anleggsområder? Hvilke løsninger sikrer best gjenvest av vegetasjon? Hvordan kan byggherre og entreprenører lære om restaurering og bruke det aktivt?

Hva kan forskningen føre til? Det bør være en selvfølge at utvikling av fornybar energi ikke medfører unødvendig tap av naturområder og biologisk mangfold. Økologisk tankegang og konstruktivt samarbeid mellom byggherre, entreprenører og økologer bør derfor bli standard i alle utbyggingsprosjekter. De forsøksprosjektene vi har gjennomført i sammen med energi-, veg- og forsvarssektor har vist at det nytter.

Ana Da Silva

Forsker på sammenhengen mellom vannbevegelser (hydraulikk), fiskeatferd og fiskens biomekanikk (hvordan fisk svømmer). Hovedmålet er å forstå hvordan strømninger i vannet påvirker fiskevandring slik at vi kan finne løsninger som minimerer den påvirkningen menneskebygd infrastruktur har på ulike fiskearter.

Hva kan forskningen føre til? Som forsker håper jeg å bidra til å fylle gapet mellom biologer og ingeniører i forskningsområder relatert til bevaringsbiologi. Jeg håper også at forskningen

Manuela Panzacchi

Forsker på den samlede belastningen menneskenes aktiviteter og infrastruktur har på dyr i naturen. Vi ser på hvordan nettverket av veier, kraftverk, kraftledninger, hytter, skiløyper, skuterspor og friluftsliv skaper barrierer som hindrer dyrs bevegelighet og migrasjonsruter. Vi

lager modeller for hvordan menneskelig aktivitet forstyrrer dyrenes behov, målet er at de skal bidra til å forutsi påvirkning på populasjonen på lang sikt.

Hva er det med din forskning som er viktig for NINAs fornybar-satsning?

Tradisjonelt har forskningen på konsekvenser av fornybar energi vært på økosystemet i elver og magasiner. Vi studerer ringvirkningene av infrastruktur i et mer helhetlig perspektiv. Ett kraftverk bruker eksempelvis et nettverk av magasiner, veier og strømkabler, og ofte fører det til økt friluftslivsaktivitet rundt vannmagasinene. Alt dette påvirker store området og hele økologien til arter i området. Vi bygger på store mengder data, avanserte modeller og et stort nettverk av internasjonalt anerkjente forskere.

Hva kan forskningen føre til? Den helhetlige tankegangen gir oss mulighet til å tallfeste den totale, samlede påvirkningen av ulik infrastruktur i landskapet, hver for seg og i kombinasjon med det som allerede er der. I tillegg kan modellene vise hvordan utbygging, avbøtende tiltak eller endringer i klima påvirker naturen i framtida. Vi har utviklet gratis og brukervennlig simuleringsverktøy som er tilgjengelig for forskere og forvaltere. Denne forskningen gir oss konkret og områdespesifikk kunnskap som trengs for å lage bærekraftige strategier for utvikling- lokalt og globalt.

min vil bidra til å styrke utviklingen av tverrfaglig forskning innen biodiversitet og fisk både i NINA og generelt.

Hva er det med din forskning som er viktig for NINAs fornybar-satsning?

Vannkraft er hovedkilden for fornybar energi i Norge. De siste årene har NINA ledet mange prosjekter som jobber med å finne løsninger for bærekraftig biodiversitet samtidig som det er kraftproduksjon i vassdraget, min forskning er også rettet inn mot dette. Jeg mener tverrfaglig forskning er nøkkelen til å lykkes med framtidens fornybare energiforskning, og jeg håper å bidra til å bygge broer som fører til økt samarbeid på tvers av ulike fagfelt.

NINA finansregnskap for 2017

1. Resultatregnskap for perioden 1. jan til 31. des:

Note	2017 (Tall i kkr)	2016 (Tall i kkr)	
Driftsinntekter:			
2	NFR - Basisbevilgninger	41 132	42 279
2	KLD - Nasjonale oppgaver	16 088	17 214
	Prosjektinntekter	321 726	298 888
	Husleieinntekter	3 047	2 933
1,2	Sum driftsinntekter	381 993	361 314
	Direkte prosjektkostnader	-112 293	-110 303
	Netto driftsinntekter	269 700	251 011
Driftskostnader:			
3	Lønn og arbeidsgiveravgift	-191 664	-172 901
3,4	Netto pensjonskostnader inkl arbeidsgiveravgift	-22 447	-27 730
5	Av- og nedskrivninger	-9 504	-9 033
	Andre driftskostnader	-35 418	-34 344
	Sum driftskostnader	-259 033	-244 008
	Driftsoverskudd	10 667	7 003
Finansinntekter og -kostnader:			
	Renteinntekter	1 269	1 001
	Rentekostnader	-1 036	-1 042
	Netto valuta-gevinst (+) / tap (-)	139	-104
	Andre finansinntekter	109	99
	Andre finanskostnader	-100	-99
	Netto finansinntekter / -kostnader (-)	381	-145
	Årets overskudd før skatter	11 048	6 858
11	Årets skattekostnad	-381	-356
10	Årets overskudd	10 667	6 502
Som anvendes slik:			
	Overføres til annen egenkapital	10 667	6 502

2. Balanseregnskap per 31. des:

Note	2017 (Tall i kkr)	2016 (Tall i kkr)	
Eiendeler:			
5	Bygninger og anlegg	207 567	212 777
5	Inventar, utstyr og driftsløsøre	24 740	21 958
	Sum varige driftsmidler	232 307	234 735
1,6	Aksjer og andeler	69	69
	Depositum	22	22
	Sum finansielle anleggsmidler	91	91
	Sm anleggsmidler	232 398	234 826
1	Kundefordringer	19 584	22 731
1	Utført, ikke fakturert arbeid	26 448	26 514
	Andre kortsiktige fordringer	4 599	5 457
	Sum kortsiktige fordringer	50 631	54 702
7	Innestående bank, kontanter mv	185 135	124 862
	Sum omløpsmidler	235 766	179 564
	Eiendeler totalt	468 164	414 390
Gjeld og egenkapital:			
	Grunnkapital	30 000	30 000
	Sum innskutt egenkapital	30 000	30 000
	Annen egenkapital	128 024	121 522
	Årets resultat	10 667	6 502
	Sum annen egenkapital	138 691	128 024
10	Sum egenkapital	168 691	158 024
13	Pantegjeld	30 000	30 000
13	Annen langsiktig gjeld	2 166	2 222
	Sum langsiktig gjeld	32 166	32 222
4	Pensjonsforpliktelser	2 128	9 997
	Leverandørgjeld	17 577	14 653
	Betalbar skatt	381	356
	Skatte-, mva, pensjons- og andre offentlige trekk	24 601	18 872
	Feriepengeavsetning	18 619	16 895
1	Forskuddsinnbetalinger på prosjekter mv	185 691	145 942
1	Annen kortsiktig gjeld	18 310	17 429
	Sum kortsiktig gjeld	265 179	214 147
	SUM GJELD	299 473	256 366
	GJELD OG EGENKAPITAL TOTALT	468 164	414 390

3. Kontantstrømoppstilling

	2017	2016
	(Tall i kkr)	
Kontantstrøm fra drift:		
Årets driftsoverskudd	10 667	7 003
Årets netto finansinntekter / -kostnader (-)	381	-145
Årets skattekostnad	-381	-356
Avskrivninger / nedskrivninger	9 504	9 033
Reduksjon i pensjonsforpliktelser	-7 869	-4 002
Reduksjon / økning (-) i kundefordringer	3 147	-5 982
Reduksjon / økning (-) i utført, ikke fakturert arbeid	66	-1 403
Reduksjon i andre kortsiktige fordringer	858	2 607
Økning i leverandørgjeld	2 924	1 691
Økning i offentlige trekk, skatter mv	5 729	2 673
Økning i feriepengeavsetning	1 724	1 059
Økning i forskuddsinnbetalinger på prosjekter	39 749	15 846
Økning i betalbar skatt	25	35
Økning i annen kortsiktig gjeld	881	6 243
(a) Netto kontantstrøm fra drift	67 405	34 302
Kontantstrøm fra investeringsaktivitet:		
Reduksjon av langsiktig gjeld	-56	-497
Netto utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-7 076	-3 455
(b) Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	-7 132	-3 952
(a+b) Netto endring i bank og kontantekvivalenter	60 273	30 350
Beholdning i bank og kontantekvivalenter per 01.01	124 862	94 512
Beholdning i bank og kontantekvivalenter per 31.12	185 135	124 862

Utdrag av noter til regnskapet for 2017

1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Enkelte poster er i samsvar med regnskapsloven vurdert etter spesielle vurderingsregler. Det redegjøres nærmere for disse nedenfor.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er ført opp til balansedagens kurs.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Andre anleggsaksjer og andeler

Anleggsaksjer og investeringer i ansvarlige selskaper hvor NINA ikke har betydelig innflytelse balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjoner

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Fra 1.1.2016 har stiftelsen NINA inngått avtale med Statens pensjonskasse om overgang til ny premiemodell for sine medlemmer tilknyttet denne pensjonsordningen, som innebærer at fremtidige pensjonsforpliktelser ikke skal balanseføres.

Se for øvrig under note 4.

Vurderingsprinsipp for prosjekter

Inntekter er bokført i henhold til vilkår for fakturering eller betalingsløfte i bevilgningsbrev eller kontrakt. For ikke avsluttede prosjekter har vi vurdert forventet total kostnad av gjenstående aktivitet opp mot total inntektsramme for prosjektet.

Dekningsbidrag for utført arbeid blir godskrevet arbeidsåret, med mindre gjenstående aktivitet koster mer enn det som da blir tilgjengelig av midler. I slike tilfeller belastes forventet underdekning første arbeidsår. Usikkerhet i forbindelse med enkeltprosjekter er for øvrig tatt hensyn til under inntektsføringer av prosjektene.

Under omløpsmidler inngår posten utført, ikke fakturert arbeid med 26 448 kkr. Under kortsiktig gjeld inngår posten forskudds- innbetalinger fra kunder med 185 691 kkr. Beløpene er overført til 2018. Det er foretatt en vurdering av økonomisk og faglig fremdrift i hvert enkelt prosjekt og aktivitet.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd and andre kortsiktige, likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Skatter

Virksomheten driver ikke skattepliktig næring med unntak av utleie av arealer i eget bygg på Gløshaugen

2 Salgsinntekter

Offentlige tilskudd

Basisbevilgningene fra Norges forskningsråd er delt inn i følgende poster		
(Tall i kkr)	2017	2016
Grunnbevilgning	25 918	25 480
Strategiske institutt-satsinger (SIS'er)	15 214	16 799
SUM basisbevilgninger	41 132	42 279

Andre tilskudd fra miljøforvaltningen		
(Tall i kkr)	2017	2016
Nasjonale oppgaver	13 088	14 214
Forskningsstasjon på lms	3 000	3 000
SUM andre tilskudd	16 088	17 214

Geografisk fordeling		
(Tall i kkr)	2017	2016
Norge	365 978	338 710
Utlandet	16 015	22 604
SUM brutto omsetning	381 993	361 314

3 Lønnskostnader, pensjonskostnader, antall årsverk, godtgjørelser med mer

Lønnskostnader, godtgjørelser		
(Tall i kkr)	2017	2016
Lønninger	170 453	154 447
Lønnsrefusjoner	-5 045	-5 457
Arbeidsgiveravgift lønn	22 382	20 193
Pensjonskostnader, inkl arbeidsgiveravgift	22 447	27 730
Andre sosiale kostnader	3 873	3 718
SUM	214 111	200 631

Antall årsverk		
	2017	2016
Antall årsverk	245,0	228,7

Andre ytelser		
(Tall i hele kroner)	Daglig leder	Styre
Lønn / honorarer	1 246 814	174 000
Pensjonspremie	238 545	

Det er ikke ytet lån eller stillet sikkerhet for lån hverken til daglig leder eller noen av styrets medlemmer.

Revisor

Kostnads- førte ordinære revisjonshonorarer var kr 242 500,-. I tillegg er det kostnadsført kr 169 800,-, eksklusive mva. for attestasjoner på eksterne prosjekter og kr 1 500 for annen bistand fra revisor.

4 Pensjonskostnader, midler og forpliktelser

Foretaket er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon og har følgende ordninger:

Innskuddsbasert pensjonsordning

Stiftelsen har innskuddsbasert pensjonsordning i DNB. Alle nytilsatte etter 1. januar 2009 ble innmeldt i denne ordningen. Per årsskifte var 135 medarbeidere innmeldt her. Kostnadene i 2017 for denne ordningen eks arbeidsgiveravgift var 4 602 kkr (3 386 kkr i fjor).

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Stiftelsen har to stk. lukkede ytelsesbaserte pensjonsordninger som omfatter i alt 117 yrkesaktive medarbeidere. Dette gjelder 5 medarbeidere i Statens Pensjonskasse, og 112 medarbeidere i DNB. Med virkning fra 1. oktober 2008 ble alle medarbeidere under 60 år utmeldt fra ordningen i SPK, og fra samme dato tilsluttet ny ytelsesbasert ordning i DNB. Begge ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra Folketrygden. Beregningene under omfatter begge ordningene hver for seg og samlet. Samlet kostnad i 2017 for disse ordningene var 16 814 kkr.

Fra og med 1.1.2016 ble det meddelt overgang til ny premiemodell for ordningen i SPK. Dette går ut på at arbeidsgiverandel

til SPK beregnes ut fra premieoppfølging uten fond. Dette har medført at det kun er premien som kostnadsføres.

I tillegg har stiftelsen en tariffestet AFP- ordning. Dette er en ytelsesplan som regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsplan

Oppsummering av årets pensjonskostnader

(Tall i kkr)	2017	2016
DNB, ytelses- basert	-16 374	-14 821
DNB, innskudds- basert	-4 602	-3 386
SPK, ytelses- basert	-440	-7 449
Arbeidsgiveravgift på betalte pensjonsfakturaer	-3 535	-3 812
AFP - LO / NHO- ordningen	-2 048	-2 316
Korrigert for løpende pensjonsforpliktelser	2 842	2 326
Arbeidstakers andel	1 709	1 728
Netto pensjonskostnad	-22 447	-27 730

Oppsummering av årets pensjonsforpliktelser

(Tall i kkr)	2017	2016
DnB, ytelsesbasert	2 128	9 997
Netto pensjonsforpliktelse	2 128	9 997

www.nina.no

Hovedkontor Trondheim

Postadresse:

Postboks 5685 Torgarden, 7485 TRONDHEIM

Besøks/leveringsadresse:

Høgskoleringen 9, 7034 TRONDHEIM

Telefon: 73 80 14 00

NINA Oslo

Post- og besøks/leveringsadresse:

Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

Telefon: 73 80 14 00

NINA Tromsø

Postadresse:

Framsenteret, Postboks 6606 Langnes, 9296 Tromsø

Besøks/leveringsadresse:

Framsenteret, Hjalmar Johansens gate 14, 9007 TROMSØ

Telefon: 77 75 04 00

NINA Lillehammer

Post- og besøks/leveringsadresse:

Vormstuguvegen 40, 2624 LILLEHAMMER

Telefon: 73 80 14 00

NINA Bergen

Post- og besøks/leveringsadresse:

Thormøhlens gate 55, 5006 Bergen

Telefon: 73 80 14 00

NINA Forskningsstasjon Ims

Post- og besøks/leveringsadresse:

Ryfyllkeveien 980, 4308 SANDNES

Telefon: 73 80 14 00

ISSN 0809-8794

Omslagsfoto: Bengt Finstad, NINA
Redaktører: Norunn S. Myrklebust og Bjørg Bruset, NINA
Grafisk utforming: Kari Sivertsen, NINA

Norsk institutt for naturforskning